

som mange af disse ere, hvor man skal undersøge, om Manden maaske ikke er Smed ved Siden af, at han er Jordbruger, og andre urimelige Bestemmelser. Min Betragtning var den, at det store Held ved det danske Jordbrug er, at Ejendomsfordelingen er saa heldig, som den er her i Landet, mellem store, middelstore og til Dels smaa Ejendomme. Det er det, der har baaret vort Jordbrug gennem de vanskelige Tider, hvor det har staaet sig langt bedre end andre Landes Jordbrug. I andre Lande søger man at nærme sig den Tilstand, vi have her, idet man søger at tilvejebringe en Middelstand paa Landet ved at skabe mindre Ejendomme. Udviklingen af Jordbruget viser, at det er de mindre Ejendomme, der betale sig bedst, derfor vil det være af største Interesse for Jordbruget, at vi gaa den Vej, som den praktiske Erfaring viser, at vi skulle gaa, nemlig til Udviklingen af smaa Jordbrug. Dertil kommer en anden Betragtning. Det har vist sig, at uagtet de mindre Ejendomme have arbejdet saa heldigt, som de gøre her i Landet, søge de ubemidlede til Byerne eller drage til Amerika. Ved at skabe Betingelser for saadanne smaa Ejendomme, skabe vi Betingelser for, at der kan leve paa Landet en mindre Jordbrugerstand under saadanne Vilkaar, at der kan skabes tilfredse Hjem. Det var min Betragtning. Selvfølgelig har jeg aldrig ment, at man derved skulde skabe en Arbejderstand paa Landet for de store Ejendomme. Det burde ligge fjernt fra os, og det vilde være saa meget mere taabeligt af os, som vi ved at skabe en stor Mængde mindre Jordbrug paa Landet skabe ganske vist ikke Arbejdere i Øjeblikket, men disse mindre Jordbrugere skabe sandt for Dyden Børn, og eftersom disse vokse op, er der ikke Tvivl om, at de ville blive nødtte til at tage ud — de kunne ikke blive i Hjemmet, og saa tage de ud for at lære noget, hvor de kunne lære, nemlig paa de store Ejendomme —, saa man behøver ikke at frygte for, at disse Ejendomme ikke netop skulde skabe en saadan Arbejdskraft. Jeg mener altsaa, at det er en heldig Vej, vi ere inde paa, men mener tillige, at vi skulde have gjort Vejen langt bredere. Men siden det ikke kan naas, lykønsker jeg Rigsdagen

til, at den nu vedtager et Lovforslag, som er en Begyndelse. Det er min faste Overbevisning, at man, naar 5 Aar ere gaaede, og Erfaringer ere indvundne, vil gaa videre og støtte denne Sag i dens videre Fremgang. Jeg maa maaske fremdrage en Ting, og det er, at det er saa langt fra, at Arbejdskraften i Øjeblikket søger til Byerne, at der efter min Overbevisning i Øjeblikket finder en Kæntring Sted i saa Henseende, idet en stor Mængde søger fra Byerne til Landet. Byerne have nemlig draget Masser af Arbejdskraft til sig i den opadgaaende Periode; men naar der kommer en Standsning, som nu i Øjeblikket, ville Byernes Arbejdere søge ud, og Eksistensen af saadanne smaa Ejendomme faar da den store Betydning, at den aabner en Mulighed for Folk, der ikke ere tilfredse i Byerne, til at søge ud paa Landet. Der vil saaledes blive tilvejebragt en heldig Vekselvirkning mellem By og Land, naar vi skabe Muligheden for saadanne Ejendomme. Det er imidlertid for strenge Betingelser, der indeholdes i Loven, men jeg haaber, at vi skulle kunne udvide Grænserne for dem om 5 Aar, saaledes at den i langt højere Grad kan blive Middel til at fastholde Ungdommen i vort Fædreland og styrke vort Jordbrug fra neden af.

Reventlow: Det har undret mig at høre den Tone, der er gaaet gennem Diskussionen i Dag. Jeg havde ventet, man her i Dag kun skulde hørt Glæde og Tilfredshed over, at man endelig var naaet saa vidt, havde naaet det Punkt, at dette Lovforslag om faa Øjeblikke efter stedfunden Afstemning skal gaa færdigt her fra Tinget. Det undrer mig, at netop Dagen i Dag skulde blive benyttet til, i Stedet for at udtale Glæde over, at vi ere naaede saa vidt, at udtale Kritik over Lovforslaget og over de mulige Mangler, det har. Det har paa en Maade gjort mig ondt, fordi det i dette Øjeblik ikke blot er unyttigt, — vi faa det jo dog ikke bedre end det nu er — men endog mere end unyttigt, det er skadeligt. Ville vi have, at dette Lovforslag skal virke godt og komme til, som det blev sagt før, at sprede Lykke ud i forskellige Hjem, saa gøre vi bedst i for Øjeblikket at holde inde